

PRIDE (2014)

Μάθημα: **Πολιτική και κοινωνική ιστορία της μεταπολεμικής Ευρώπης (1945-1990)**

Διδάσκων: **Αυγερίδης Εμμανουήλ**

Φοιτήτρια: **Νανοπούλου Αικατερίνη**

A.M.: **02890**

Εξάμηνο: **7^ο**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι η παρουσίαση πλευρών την Βρετανικής κοινωνίας στα μέσα της δεκαετίας του 1980, στο μεσουράνημα της διακυβέρνησης της Margaret Thatcher, με κύρια αναφορά στην οικονομική πολιτική, στη διαμόρφωση και πρόσληψη των έμφυλων ταυτοτήτων, ειδικά της gay κοινότητας, και στην πολιτική ενεργοποίηση και ριζοσπαστικοποίηση νέων δρώντων υποκειμένων. Σημείο αφόρμησης και συνάντησης για την πραγμάτευση των θεματικών αυτών είναι η βραβευμένη ταινία *Pride* (βρετανικής παραγωγής, του 2014) του Matthew Warchus, που αναφέρεται σε μια πραγματική ιστορία αλληλεγγύης η οποία έλαβε χώρα στη διάρκεια της ιστορικής απεργίας των ανθρακωρύχων της Βρετανίας κατά τα έτη 1984-1985.

Η ΤΑΙΝΙΑ

Η ταινία αρχίζει με εικόνες εργατών που διαδηλώνουν και συγκρούονται με την αστυνομία, του Arthur Schargill (προέδρου του Εθνικού Σωματείου Ανθρακωρύχων ή NUM) να μιλάει παθιασμένα από τα έδρανα του Βρετανικού Κοινοβουλίου και της πρωθυπουργού Margaret Thatcher να υπερασπίζεται την πολιτική της με το ανυποχώρητο φλέγμα της, υπό τους ήχους του εμβληματικού “Solidarity Forever”. Ο Joe, ο μοναδικός φανταστικός χαρακτήρας της ιστορίας, που – ζώντας στο σπίτι των γονιών του, στο μικροαστικό περιβάλλον ενός προαστίου του Λονδίνου – δυσκολεύεται να αποκαλύψει την ομοφυλοφιλική του ταυτότητα, ανήμερα των γενεθλίων του παίρνει το τρένο για το Λονδίνο, για να συμμετάσχει κρυφά για πρώτη φορά στο Gay Pride. Εκεί συναντά τον ακτιβιστή Mark Ashton και μια ομάδα φίλων του, που διαδηλώνουν όχι μόνο για την αναγνώριση των δικαιωμάτων των ομοφυλόφιλων, αλλά και υπέρ των απεργών ανθρακωρύχων, με τους οποίους νιώθουν να ταυτίζονται, αφού και εκείνοι γίνονται αποδέκτες της υπερσυντηρητικής πολιτικής και της καταστολής που εφαρμόζει η κυβέρνηση Thatcher και η βρετανική αστυνομία¹. Πέρα από την συνθηματολογία υπέρ των ανθρακωρύχων, η παρέα θα συστήσει την LGSM (Lesbians and Gays Support the Miners), μια οργάνωση με στόχο τη συγκέντρωση χρημάτων για την στήριξη των απεργών και των οικογενειών τους, που πλήττονται από τις επιπτώσεις της παρατεταμένης απεργίας. Η ομάδα θα αντιμετωπίσει την άρνηση αποδοχής της βοήθειάς τους από το NUM, εξαιτίας των ομοφοβικών προκαταλήψεων που χαρακτηρίζουν τη βρετανική κοινωνία και ιδιαίτερα την

¹ Η Thatcher δήλωνε ότι δεν θα επέτρεπε να αντικατασταθεί η εξουσία του Νόμου από την εξουσία του όχλου (Πηγή: Pickets, Police and Politics - The Miners' Strike of 1984-1985, βλ. Ιστογραφία)

εργατική τάξη της εποχής, βοήθεια που όμως θα αποδεχθεί η κοινότητα του Onllwyn, μιας μικρής Ουαλικής κωμόπολης ανθρακωρύχων.

Τα επεισόδια που εκτυλίσσονται με την ανταλλαγή επισκέψεων των Ουαλών απεσταλμένων στο Λονδίνο και των gay μελών της LGSM στην Ουαλία θα φωτίσουν θέματα και μοτίβα σχετικά με τον ακτιβισμό και τη μάχη για την κατάκτηση της ισότητας, την προκατάληψη, τη μισαλλοδοξία και την υπερκέρασή τους, την ενότητα, την κοινότητα και την αλληλεγγύη, την απώλεια αλλά και τη χαρά και την ανθεκτικότητα. Κυρίως, όμως, αναδεικνύει μοτίβα σχετικά με την υπερηφάνεια, όπως φαίνεται από την επιλογή του τίτλου “Pride”, με τη διττή του σημασία, που αφορά τόσο στα μέλη της gay κοινότητας, τα οποία μαθαίνουν να αποδέχονται υπερήφανα και να φέρουν σαν «παράσημο τιμής» τις προσβολές που δέχονται στην καθημερινότητά τους², όσο και στους ανθρακωρύχους και στον πολύμηνο αγώνα για την προάσπιση της αξιοπρέπειας τους, μέσα από την διεκδίκηση του δικαιώματός τους στην εργασία.

Με την απεργία να οδηγείται στη λήξη της και με μέλη της κωμόπολης να απορρίπτουν την βοήθεια της LGSM, η οργάνωση παραλύει: ο Joe θα αποκαλύψει την ομοφυλοφιλική του ταυτότητα στην οικογένειά του (που θα τον κρατήσει σχεδόν φυλακισμένο στο σπίτι, για να

CREDITS:

<https://twitter.com/richardburgon/status/1144904563956338688>

του αλλάξει γνώμη!), ένα άλλο μέλος θα καταλήξει στο νοσοκομείο μετά από ομοφοβική επίθεση μίσους, το AIDS θα αναδειχθεί ως η υπόρρητη απειλή, το ηθικό θα καμφθεί. Η ταινία ολοκληρώνεται με τα μέλη της LGSM να ξανασυναντιούνται για να πάρουν πάλι μέρος στο Gay Pride, και να ενοχλούνται που η οργανωτική του επιτροπή τους απαγορεύει να

διαδηλώσουν με πολιτικά συνθήματα. Η απροσδόκητη εμφάνιση των κατοίκων του Onllwyn αλλά και λεωφορείων γεμάτων με Ουαλούς ανθρακωρύχους, να δηλώνουν την υποστήριξη και την αλληλεγγύη τους, θα φέρει την LGSM στην κορυφή του Gay Pride.

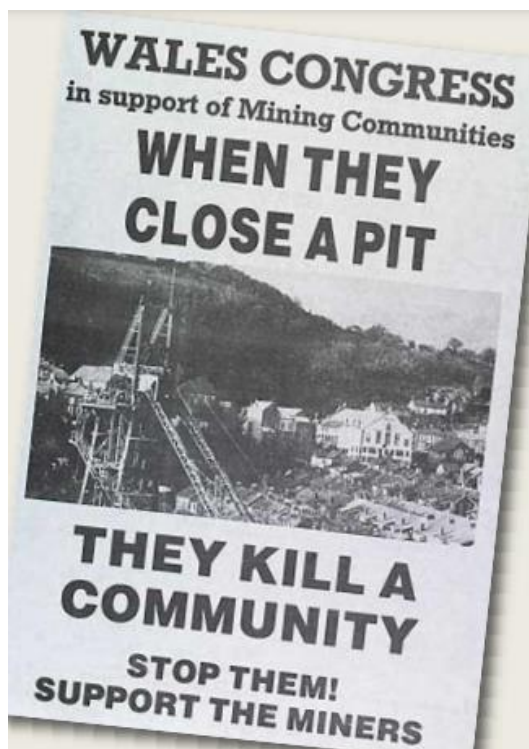
² "Now, there is a long and honorable tradition in the gay community and it has stood us in good stead for a very long time. When somebody calls you a name... You take it and you own it!": 'Υπάρχει μια παλιά και τιμημένη παράδοση στην ομοφυλοφιλική κοινότητα που μας έχει βγάλει ασπροπρόσωπους πολύ καιρό. Όταν κάποιος σε βρίζει... αυτό το παίρνεις και το κάνεις δικό σου!', αναφέρει ο Mark στον νεαρό Joe, που προσπαθεί να διαχειριστεί τη σεξουαλική του ταυτότητα και τις αντιδράσεις που αυτή μπορεί να προκαλεί.

«ΡΑΓΙΣΜΕΝΕΣ ΒΕΒΑΙΟΤΗΤΕΣ»³: “PITS AND PERVERTS”, AIDS, ΕΜΦΥΛΕΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΑΚΤΙΒΙΣΜΟΣ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ THATCHER

Στον κόσμο του “Pride” αποτυπώνεται ο αντίκτυπος της άτεγκτης νεοφιλελεύθερης πολιτικής της Margaret Thatcher, η οποία βασίστηκε στη νέα οικονομικο-πολιτική ιδεολογία του μονεταρισμού, που υιοθετήθηκε προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι συνέπειες της ύφεσης που προκάλεσε και στις ευρωπαϊκές οικονομίες η πετρελαϊκή κρίση του 1973, σημαίνοντας το τέλος του μεταπολεμικού οικονομικού θαύματος. Το αντικεινσιανικό οικονομικό μοντέλο του Milton Friedman, που υποστήριζε – μεταξύ άλλων – την ευρεία ιδιωτικοποίηση των δημόσιων επιχειρήσεων και την αυτορρύθμιση της αγοράς εργασίας (για παράδειγμα, με την κατάργηση των συλλογικών συμβάσεων εργασίας και την κατάλυση της δύναμης των συνδικάτων, προκειμένου να δημιουργηθεί ένα ελκυστικότερο επενδυτικό πλαίσιο και ένα ευνοϊκότερο περιβάλλον για τους εργοδότες), αναδείχθηκε στα χρόνια της διακυβέρνησης Thatcher σε κυρίαρχο δόγμα, που συνέπνεε με το θατσερικό όραμα. Το κοινωνικό συμβόλαιο της Χρυσής Εποχής, βασισμένο στην κεινσιανή συναίνεση για τη σημασία της πλήρους απασχόλησης και της χαμηλής ανεργίας, στο οποίο είχε στηριχθεί και η Βρετανική ανασυγκρότηση στις πρώτες μεταπολεμικές δεκαετίες, διαρρηγνύεται. Βασικό επιχείρημα των νεοφιλελεύθερων αποτελεί το ότι σε μια χώρα που η οικονομία της «παρέπαιε από κρίση σε κρίση κατά το μεγαλύτερο

μέρος των μεταπολεμικών δεκαετιών... το παρεμβατικό κράτος αποτελούσε εμπόδιο για την οικονομική ανάπτυξη»⁴.

Το κράτος έπρεπε να αποσυρθεί και οι συλλογικότητες να σιωπήσουν. Και η Thatcher τα κατάφερε περίφημα, τόσο στον τομέα των ιδιωτικοποιήσεων όσο και κατά του άλλοτε πανίσχυρου συνδικαλιστικού κινήματος, που στην περίπτωση των ανθρακωρύχων είχε σημειώσει σημαντικές νίκες έναντι Συντηρητικών και Εργατικών κυβερνήσεων στα 1970s, με κύριο μέσο τους τις ευρείες απεργιακές κινητοποιήσεις⁵. Με διακηρυγμένο της σκοπό την ιδιωτικοποίηση των κερδοφόρων και το κλείσιμο 20 ζημιολόγων

³ Ραγισμένες βεβαιότητες (βλ. Ιστογραφία)

⁴ Judt, Tony (2012), *Η Ευρώπη μετά τον πόλεμο*, σελ. 129.

⁵ ό.π., σελ. 132-133.

ανθρακωρυχείων, οδήγησε τους εργαζομένους σε μια εξαντλητική απεργία που διήρκεσε έναν χρόνο (6 Μαρτίου 1984 – 3 Μαρτίου 1985), ώστε να αναδειχθεί τελικά εκείνη θριαμβεύτρια, κλείνοντας τελικά 25 μονάδες εξόρυξης, καταδικάζοντας έτσι σε οικονομικό μαρασμό πολυάριθμες κοινότητες ιστορικά και οικονομικά αποκλειστικά⁶ συνδεδεμένες με τα ορυχεία. "Without a pit, these villages are finished", λέει ενδεικτικά ο Cliff στην ταινία. Η προοπτική του κλεισίματος των ανθρακωρυχείων ειδικά στη Νότια Ουαλία⁷, όπου η ανεργία είχε αγγίξει ήδη το 13% (ποσοστό πολύ υψηλότερο από τον Βρετανικό μέσο όρο) ήταν ιδιαίτερα δυσοίωνη και απειλητική⁸. Οι άλλοτε συμπαγείς κοινότητες πλήττονταν και ως προς τη συνοχή τους⁹, εφόσον ο απεργιακός αγώνας από τη μια και η οικονομική ανάγκη από την άλλη είχαν διαβρωτικά διαχωρίσει τους πληθυσμούς σε απεργούς και απεργοσπάστες¹⁰.

Οι έμφυλες ταυτότητες, ετερόφυλες και ομοφυλόφιλες, και ο τρόπος που προσλαμβάνονται, είναι σημαντικό συστατικό της ταινίας αλλά και της κοινωνικής πραγματικότητας της Βρετανίας των 1980s, που εξακολουθούσε να είναι ιδιαίτερα επιδραστική σε πολιτισμικό επίπεδο, εντός και εκτός Ευρώπης. Η διεκδίκηση των δικαιωμάτων και η καθημερινότητα της gay κοινότητας αποτελούν τον δεύτερο άξονα της ταινίας, που σκιαγραφεί ένα εχθρικό περιβάλλον προκαταλήψεων, διακρίσεων και ομοφοβίας, που βρίσκει κορύφωση σε συμπεριφορές κοινωνικού απομονωτισμού, περιθωριοποίησης και άσκησης ψυχολογικής και σωματικής βίας, ακόμα και από επίσημους κρατικούς θεσμούς (την αστυνομία να παρενοχλεί τους ομοφυλόφιλους ή τη νομοθεσία να προσδιορίζει τη νόμιμη ηλικία για τη σύναψη σεξουαλικών σχέσεων στα 21 έτη για τους ομοφυλόφιλους, σε αντίθεση με τα 16 για τους «αναπαραγωγικούς», όπως αναφέρεται κάποια στιγμή στην ταινία). Στη Βρετανία, με νόμο του 1967, που είχε ψηφίσει και η Thatcher, ως βουλευτής των Συντηρητικών, η ομοφυλοφιλία είχε εν μέρει αποποινικοποιηθεί για τους άντρες (για τις γυναίκες δεν θεωρούνταν ποτέ ποινικά κολάσιμη). Ενώ το κίνημα για τα δικαιώματα της gay κοινότητας πήρε σημαντική ώθηση από τότε και για τις επόμενες 2 δεκαετίες, η ίδια η κυβέρνηση Thatcher – για μια ακόμα φορά διχαστική – ψήφισε το 1988 τον αμφιλεγόμενο άρθρο 28, που απαγόρευε την προώθηση της ομοφυλοφιλίας από δημόσιους οργανισμούς. Η ίδια, σε συνέδριο του Κόμματος της το 1987, δήλωνε:

⁶ Pickets, Police and Politics - The Miners' Strike of 1984-1985 (βλ. Ιστογραφία)

⁷ Benoy, E. (2018). Hearts and Mines : Women and Emerging National Identity in Wales during the 1984–85 Miners' Strike [G], σελ. 9.

⁸ ό.π.

⁹ Benoy, E. (2018). Hearts and Mines : Women and Emerging National Identity in Wales during the 1984–85 Miners' Strike [G], σελ. 7.

¹⁰ Pickets, Police and Politics - The Miners' Strike of 1984-1985 (βλ. Ιστογραφία)

«Αυτό που με ανησυχεί περισσότερο είναι η κακή κατάσταση στην οποία βρίσκονται οι νέοι και οι νέες. Χρειάζεται να διδάξουμε στα παιδιά μας το σεβασμό προς τις παραδοσιακές ηθικές αξίες. Αντ' αυτού διδάσκονται ότι έχουν το αναφαίρετο δικαίωμα να είναι ομοφυλόφιλοι. Έτσι όλα αυτά τα παιδιά στερούνται από ένα στέρεο ξεκίνημα στη ζωή.»¹¹

Οι ομοφυλόφιλοι διασκεδάζουν σε δικά τους κλαμπ, περιφρουρώντας το δικαίωμά τους στην αυτοέκφραση (μέσα από τον χορό, τη μουσική, το ντύσιμο). Η αποκάλυψη της σεξουαλικής ταυτότητας είναι taboo ακόμα και για διασημότητες (όπως, για παράδειγμα, υπαινίσσεται η ταινία για τον Elton John, που πολύ αργότερα θα εκφράσει ανοιχτά τις ομοφυλοφιλικές του προτιμήσεις, στη σκηνή στη δισκογραφική εταιρεία). Στην ταινία, ο Gethin στοχοποιείται 2 φορές: τη μια παρουσιάζεται να σβήνει τη λέξη QUEER, γραμμένη με μπογιά στη βιτρίνα του βιβλιοπωλείου του (θυμίζοντας το JUDE άλλων καιρών), ενώ τη δεύτερη καταλήγει να νοσηλεύεται σοβαρά τραυματισμένος στο νοσοκομείο, μετά την αποκάλυπτη και απρόκλητη επίθεση που δέχεται στο δρόμο.

Στη δεκαετία του '80, το AIDS είναι η νέα απειλή για τα μέλη της gay – βασικά αντρικής - κοινότητας, που ενισχύει τη δαιμονοποίηση και την κοινωνική περιθωριοποίησή της, και ένας άγνωστος εχθρός για την ιατρική κοινότητα, που δέκα χρόνια πριν είχε κατατάξει την ομοφυλοφιλία στις ψυχιατρικές διαταραχές και που τώρα περιορίζεται μόνο στην αντιμετώπιση της συμπτωματολογίας της νόσου¹². Η είδηση των πρώτων θανάτων gay ανδρών στις ΗΠΑ αναπαράγεται σε έντυπα της ομοφυλοφιλικής κοινότητας στη Βρετανία με τίτλους όπως «Καρκίνος των gay ή κατασκευή τρόμου των MME;»¹³. Με τον πρώτο θάνατο από AIDS να σημειώνεται στο Λονδίνο το 1981, και άλλους εκατό μέχρι το τέλος της ίδιας χρονιάς, η ασθένεια θα προσλάβει μεγάλες διαστάσεις. Όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά και από τον χαρακτήρα του Jonathan Blake στην ταινία, «Παλιά, όταν ήξεραν ελάχιστα για αυτό το θέμα, έδιναν έναν αριθμό στις διαγνώσεις...1ος, 2ος, 3ος και λοιπά. Φυσικά, όταν έφτασαν στις πολλές χιλιάδες... Είμαι το νούμερο 2. Κανείς δεν ξέρει τι με κρατάει ζωντανό». Ο Blake είναι ένας από τους μακροβιότερους ασθενείς με AIDS στη Βρετανία. Ο ιός του HIV ταυτοποιήθηκε το 1984, και την ίδια χρονιά εγκρίθηκε στη Βρετανία το τεστ αντισωμάτων που τον ανίχνευε. Ο Mark Ashton, από τα πρωταγωνιστικά πρόσωπα και ιθύνων νους της LGSM, πέθανε το 1987, σε ηλικία μόλις 27 ετών.

Πέρα από τον πανικό της κοινωνίας και τον ίδιο τους τον φόβο για τη νόσο, οι ομοφυλόφιλοι βρέθηκαν αντιμέτωποι και με μια ομοφοβική εκστρατεία στον Τύπο, που χρησιμοποιούσε

¹¹ Τι έλεγε η Θάτσερ για τα δικαιώματα των γκέι (βλ. Ιστογραφία)

¹² Aids: the epidemic that changed Britain (βλ. Ιστογραφία)

¹³ ό.π.

ευρέως όρους όπως «η πανούκλα των gay» και συντηρούσε ανυπόστατες αντιλήψεις για τον κίνδυνο μετάδοσης του ιού ακόμα και με την προσέγγιση κάποιου φορέα. Μόνο άτομα που είχαν βιώσει την απώλεια κινητοποιούνταν προκειμένου για τη συγκέντρωση χρημάτων, την υποστήριξη των ασθενών και των οικογενειών τους και την ανακάλυψη και τη διάχυση πληροφοριών σχετικά με επιτυχημένα ιατρικά πρωτόκολλα σε άλλες χώρες. Και ενώ η κυβέρνηση σχεδίασε μια καμπάνια ευαισθητοποίησης των πολιτών γύρω από το θέμα, ήταν η ίδια η Thatcher που αντέδρασε στη χρήση προειδοποιήσεων σε ενημερωτικά φυλλάδια σχετικά με την «πρακτική επικίνδυνου σεξ», καθώς θεωρούσε ότι κάτι τέτοιο θα ωθούσε σε μεγαλύτερη τάση για πειραματισμό, ενώ – όπως ανέφεραν συνεργάτες της – η ίδια είχε αναπτύξει έναν «νευρωτικό φόβο μήπως συνδεθεί το πολιτικό της στίγμα με το AIDS»¹⁴.

Η έμφαση στις παραδοσιακές οικογενειακές αξίες από τη Thatcher και τους Συντηρητικούς, που βρίσκονταν στην εξουσία από το 1979, μπορεί να μείωσε την πρόσβαση της gay κοινότητας στα κέντρα λήψης αποφάσεων, ωστόσο η πολιτική που ακολουθήθηκε από την κυβέρνηση στα χρόνια της κρίσης του AIDS έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην πολιτικοποίηση των ομοφυλόφιλων αντρών και γυναικών στο Ηνωμένο Βασίλειο στα μέσα των 1980s, με την έμφαση να δίνεται στην πολιτική της διεκδίκησης ίσων δικαιωμάτων στο πλαίσιο μιας νομικής/συνταγματικής αναθεώρησης¹⁵.

Οι ετερόφυλες, επίσης, ταυτότητες, ειδικά αυτές μελών της εργατικής τάξης, αναδύονται καθαρά στην ταινία. Στη μικρή κωμόπολη των ανθρακωρύχων, το γόητρο των αντρών έχει τρωθεί από το πλήγμα της απεργίας και την προοπτική της ανεργίας, καθώς, ως οι παραδοσιακοί “breadwinners” στην οικογένεια, τώρα αδυνατούν να της παρέχουν τα προς το ζην. Η οικονομική δυσχέρεια, ωστόσο, ριζοσπαστικοποίησε τη δράση των γυναικών, που αρχικά ζούσαν περιορισμένες στον παραδοσιακό οικιακό τους ρόλο: συγκέντρωσαν χρήματα, έστησαν κοινωνικά παντοπωλεία και κουζίνες αλληλεγγύης, πήραν μέρος σε πολιτικές συγκεντρώσεις, έγραψαν φυλλάδια, στάθηκαν δίπλα στους συζύγους και τους γιους τους στις απεργιακές γραμμές και στις καταλήψεις, προβάλλοντας αντίσταση όχι μόνο απέναντι στις αστυνομικές δυνάμεις αλλά και απέναντι στις σοβινιστικές, αντι-φεμινιστικές πεποιθήσεις των ανδρών¹⁶. Παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση της νεαρής Sian James, που στην ταινία προτρέπει μεν τον σύζυγό της να είναι πιο διεκδικητικός αλλά και – κατά δήλωσή της – έχει σαν κυριότερο μέλημά της τότε το «αν οι κουρτίνες είναι αρκετά λευκές»¹⁷. Η ιστορία της

¹⁴ Aids campaign: Thatcher 'fought against risky sex warnings' (βλ. Ιστογραφία)

¹⁵ Kollman, K. and Waites, M. (2011) *United Kingdom: changing political opportunity structures, policy success and continuing challenges for lesbian, gay and bisexual movements*.

¹⁶ Pickets, Police and Politics - The Miners' Strike of 1984-1985 (βλ. Ιστογραφία)

¹⁷ People who inspired Pride tell their story (βλ. Ιστογραφία)

μετέπειτα κοινωνικής της κινητικότητας (σπούδασε σε ώριμη ηλικία και έγινε η πρώτη γυναίκα βουλευτής του Εργατικού Κόμματος της Ουαλίας) είναι φόρος τιμής στη μαχητικότητά της, αλλά παραμένει η εξαίρεση που επιβεβαιώνει τον κανόνα αναφορικά με τις τότε αντιλήψεις περί αρρενωπότητας και θηλυκότητας.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Το “Pride” είναι μια feel-good ταινία, με δραματικές αλλά κυρίως κωμικές στιγμές, και, ως τέτοια, ακροθιγώς σκιαγραφεί το ταραχώδες πολιτικό υπόβαθρο της εποχής και τις σκληρές οικονομικές και μη συνέπειες που αντιμετώπισε η κοινότητα των ανθρακωρύχων κατά τη διάρκεια αλλά και μετά τη λήξη της απεργίας τους (η αυξημένη ανεργία σήμανε και αυξημένα ποσοστά σωματικών και ψυχικών νόσων, ενδοοικογενειακής βίας και αυτοκτονιών)¹⁸. Επίσης, η πολιτική ταυτότητα των gay πρωταγωνιστών, στην πλειοψηφία τους μέλη της εργατικής τάξης και – κατά δήλωσή τους – ενταγμένα σε διεκδικητικές Τροτσκικές και κομμουνιστικές ομάδες¹⁹, που θεωρούσαν μικροαστική τη διεκδίκηση των δικαιωμάτων των ομοφυλοφίλων τη δεδομένη περίοδο της εδραίωσης του θατσερισμού, δεν προβλήθηκε από την ταινία.

Ωστόσο, σε πείσμα της κοσμοθεωρίας της Thatcher περί μιας συνθήκης στην οποία κυριαρχεί η έννοια του ατόμου και της οικογένειας και από την οποία εκλείπει αυτή της κοινωνίας και των αξιών που συνδέονται με αυτή, με την αφήγηση της υποστήριξης που εξασφάλισε για τους ανθρακωρύχους η LGSM (και αντίστροφα, η υποστήριξη των δικαιωμάτων των ομοφυλόφιλων από το Εργατικό Κόμμα, χάρη στην ψήφο του NUM) η ταινία δεν παύει να καταφέρνει να αναδείξει μια μικρή νίκη σε έναν πόλεμο που φαινόταν να κερδίζει κατά κράτος ο νεοφιλελευθερισμός.

¹⁸ Benoy, E. (2018). Hearts and Mines : Women and Emerging National Identity in Wales during the 1984–85 Miners’ Strike [G], σελ. 9-10.

¹⁹ The True Story of “Pride”: Lesbians and Gays Support the Miners Were Communists (βλ. Ιστογραφία)

ΓΕΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Benoy, Elizabeth (2018, April 30). *Hearts and Mines : Women and Emerging National Identity in Wales during the 1984–85 Miners' Strike* [G]. doi:<http://dx.doi.org/10.14288/1.0368559>

Hobsbawm, Eric J. (2004), Η εποχή των άκρων. Ο Σύντομος Εικοστός Αιώνας (1914-1991) (μτφρ. Β. Καπετανγιάννης). Αθήνα: Θέμελιο.

Judt, Tony (2012), *Η Ευρώπη μετά τον πόλεμο* (μτφρ.: Νικ. Σταματάκης – Ελ. Αστερίου). Τόμος 3. Αθήνα: Αλεξάνδρεια & Καθημερινές Εκδόσεις.

Kollman, K. and Waites, M. (2011) *United Kingdom: changing political opportunity structures, policy success and continuing challenges for lesbian, gay and bisexual movements*. In: Tremblay, M., Paternotte, D. and Johnson, C. (eds.) *The Lesbian and Gay Movement and the State: Comparative Insights into a Transformed Relationship*. Ashgate: Farnham, pp. 181-196. ISBN 9781409410669

Mazower, Mark (2001), *Σκοτεινή ήπειρος: ο ευρωπαϊκός εικοστός αιώνας*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

Monahan, Martin (2018), *'Tory-normativity' and gay rights advocacy in the British Conservative Party since the 1950s*, *The British Journal of Politics and International Relations* 2019, Vol. 21(1) 132–147 [sagepub.com/journals-permissions](https://www.sagepub.com/journals-permissions) DOI: 10.1177/1369148118815407 [journals.sagepub.com/home/bpi](https://www.journals.sagepub.com/home/bpi)

ΙΣΤΟΓΡΑΦΙΑ

1980s: A decade of state-sanctioned homophobia <https://www.petertatchellfoundation.org/1980s-a-decade-of-state-sanctioned-homophobia/> (τελευταία πρόσβαση: 30/12/2021)

Aids: the epidemic that changed Britain <https://www.historyextra.com/period/20th-century/aids-hiv-epidemic-changed-britain-how/> (τελευταία πρόσβαση: 30/12/2021)

Aids campaign: Thatcher 'fought against risky sex warnings' <https://www.bbc.com/news/uk-politics-55973726> (τελευταία πρόσβαση: 30/12/2021)

People who inspired Pride tell their story <https://www.bbc.com/news/entertainment-arts-30728604> (τελευταία πρόσβαση: 31/12/2021)

Pickets, Police and Politics - The Miners' Strike of 1984-1985 <https://museum.wales/learning/activity/266/Pickets-Police-and-Politics---The-Miners-Strike-of-1984-1985/> (τελευταία πρόσβαση: 31/12/2021)

ΡΑΓΙΣΜΕΝΕΣ ΒΕΒΑΙΟΤΗΤΕΣ <https://historia-europa.ep.eu/el/monimi-ekthesi/ragismenes-vevaiotites> (τελευταία πρόσβαση: 07/01/2022)

Strike with Pride <https://www.leftvoice.org/Strike-with-Pride/> (τελευταία πρόσβαση: 30/12/2021)

Τι έλεγε η Θάτσερ για τα δικαιώματα των γκέι <https://www.lifo.gr/lgbtqi/ti-elege-i-thatser-gia-ta-dikaionomata-ton-gkei> (τελευταία πρόσβαση: 31/12/2021)

The True Story of “Pride”: Lesbians and Gays Support the Miners Were Communists

<https://www.leftvoice.org/the-true-story-of-pride-lesbians-and-gays-support-the-miners-were-communists/> (τελευταία πρόσβαση: 30/12/2021)

When Margaret Thatcher Crushed a British Miners’ Strike <https://www.history.com/news/margaret-thatcher-miners-strike-iron-lady> (τελευταία πρόσβαση: 30/12/2021)

When miners and gay activists united: the real story of the film Pride

<https://www.theguardian.com/film/2014/aug/31/pride-film-gay-activists-miners-strike-interview>
(τελευταία πρόσβαση: 30/12/2021)